

FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

Posudek na diplomovou práci Andrey Bláhové
Česká populární hudba jako platforma pro tematizaci ženské sexuality
(Oponentský posudek)

Diplomová práce Andrey Bláhové se řadí mezi narůstající počet analýz populární hudby a populární kultury. Zároveň tuto analýzu Andrea Bláhová propojuje se zájmem o hlasy a postavení ženských interpretek a jejich specifickou reflexi (mělo by zřejmě být zmíněno a specifikováno v titulu práce) ženské sexuality a sexismu v mainstreamové populární hudbě. V práci samotné se autorka věnuje tvorbě několika interpretek zastupujících současnou česko-slovenskou hip hop and R&B scénu (i toto by mohlo být zmíněno v titulu práce) – v tomto „lokálním“ záběru v kombinaci se zvoleným tématem vidím přednost a aktuálnost práce. Autorka sama sebe situuje jako součást fan-base těchto žánrů i těchto interpretek – to je jistě také obohacením práce. Pro obhajobu bych autorku chtěla požádat, aby zhodnotila konkrétněji, jak se tato její situovanost propisovala do designu práce, do přístupu k hudebnicím, ale i do samotné interpretativní práce.

Práce má jasně položený výzkumný záměr – sleduje jaká genderovaná témata hudebnice do své tvorby vnášejí“ (str. 29) a v podotázce se ptá, zda se věnují právě sexualitě, sexualizaci a sexualizované objektivizaci... Takto položené otázky jsou zodpověditelné a přímé, ale domnívám se, že jsou možná až příliš popisné, neanalytické. Pro obhajobu bych autorku chtěla požádat o analytičtější/abstraktnější formulaci výzkumných otázek a argumentu práce – tj. proč jsou jí pokládány otázky přínosné pro feministickou analýzu populární hudby a kultury, proč má smysl se ptát konkrétně na pohled ženských interpretek?

Výzkumný design je skutečně dobře promyšlen a komplexně postaven – zahrnuje jak analýzu textů písní (kvalitativní obsahová analýza, rozšířená o muzikologické postupy, str. 33), výběrové pozorování (str. 32 popis metody) z koncertu, tak i rozhovory s interpretkami (ty nejsou v metodologické části blíže představeny). Autorka navíc na závěr metodologické části nastiňuje, že samotnou interpretaci textu a písně vnímá v dynamickém vztahu k textové části (str. 33) Zvláště příslib toho, že se autorka v práci nechá vést i muzikologickým know-how a zaměří se na muzikální část je velmi slibná a v praxech o populární hudbě v sociálních vědách ne příliš častá. Nicméně tento ambiciózní design se autorce naplnit zcela nepodařilo. Naopak texty písní staví na stejnou úroveň jako jejich výpovědi v rozhovorech, které daly ve veřejném prostoru (např. v rámci podcastů) – pro obhajobu bych ráda zvedla otázku, proč autorka postupovala takto, a jak tedy zacházela s tím, že texty písní jsou jenom jednou z významotvorných vrstev, jak sama tvrdí v metodologické diskuzi. Proč „zvukovou analýzu“ provádí pouze u dvou vybraných písní – a co specifického, analytického nám tato analýza nabídla, a to specificky ve vztahu k diskutovaným tématům? Dále, jak zacházela s figurativností jazyka písní, s jeho metaforičností, a dalšími „literárními“ prvky.

Jak je již naznačeno v předchozích otázkách, vlastní analýza je velmi popisná. Autorka sice nabízí tematické členění, to ale nenabízí nové perspektivy na téma tělesnosti a sexuality, a možná tak dokonce ani nedokáže vyhodnotit to, čím interpretky, na které se autorka zaměřuje, skutečně prolamují nové cesty a posouvají hranice toho, co může být řečeno v rámci diskutovaných žánrů. Proto, bych chtěla autorku vyzvat, aby toto představila během obhajoby. A je možné i na základě svého pozorování zhodnotit to, jak se tato témata zhmotňují při zpěvu a jak působí na publikum?

Ještě krátce k teoretickému rámování: V diskuzi teoretických východisek se autorka dopouští mnohých redukcí a zploštění, např. „Násilí je znakem maskulinní populární kultury, která zobrazuje ženy jako oběti nebo jako děvky, což jsou zobrazení žen, ve kterých se skrývá jejich podřízenost vůči mužům.“ Podobně v textu chybí nuance a autorka za sebe rychle řadí diskuzi znásilnění, sexualizovaného násilí a zobrazování „ňader“ a „pozadí“ v médiích (str. 10) bez další jemnější diskuze. Dochází tak k rozostření rozdílů mezi těmito jevy. To je problematické nejen teoreticky, ale i pro potenciální čtenářstvo s traumatem a zkušeností se sexualizovaným násilím.

V textu je mnoho nepozorných formulací např. „z nedostatečně fungující politiky znásilnění“ (str. 11), množství přebíraných odkazů (např. namísto přímé citace Angely McRobbie, autorky, s jejíž pracemi by diplomantka vzhledem k tématu pracovat rozhodně měla, autorka přebírá citace ze sekundární literatury, str. 14); zploštění se objevuje i např. v zacházení s pojmy jako kapitalistický útlak, patriarchát. Autorka vychází téměř výhradně z US-centrické literatury, a v její diskuzi neuvažuje o tom, co je ne/přenositelné do českého prostředí, jemuž se věnuje. Jako důležité opomenutí také vnímám to, že se autorka nevyrovnává s literaturou, která situuje explicitní sexualizaci R&B a rapu ženských afro-amerických interpretek v kontextu vyjednávání „černé“ femininity a jako přímou odpověď na intersekcí rasismu, sexismu a tradici ujařmování a disciplinace „černé sexuality.“ Pro obhajobu bych chtěla diplomantku vyzvat k reflexi těchto připomínek, zvláště pak toho, jak bylo nutné US-centrickou debatu o populární hudbě „přeložit“ do českého kontextu.

Diplomová práce i přes tyto výhrady splňuje základní požadavky a doporučuji ji proto k obhajobě s výchozím hodnocením 2-3. Konečné hodnocení bude záležet na obhajobě.

Mgr. Kateřina Kolářová, PhD.

V Praze, 12.9. 2023